

for fortsat optjening på samme vilkår som hidtil. Det betyder, at den styrkelse af ordningens sikkerhed, som kommer ud af en grundlagsrentenedsættelse, i ATP er langt stærkere end det, der findes i andre ordninger. Det skyldes, at en sådan ændring i ATP – i modsætning til andre ordninger – vil omfatte al fremtidig optjening.

ATP's bestyrelse har givet udtryk for, at den finder det påkrævet at nedsætte grundlagsrenten for ATP og har i den forbindelse anbefalet en overgang til et tarifgrundlag i stedet for det nuværende aldersneutrale grundlag.

Det her fremsatte lovforslag om ændring af ATP indeholder fire hovedelementer:

1. En nedsættelse af grundlagsrenten.
2. Overgang til en tarifbaseret ordning.
3. Formuefællesskab mellem den hidtidige og den nye ordning.
4. Omlægning og modernisering af dødsfaldsydelserne (ægtefælle- og børneydelse).

Endelig indeholder lovforslaget en række mere tekniske ændringer, herunder konsekvensændringer.

1. Nedsættelse af grundlagsrenten

En renteforudsætning, der er lavere end de nuværende 4,5 pct., vil først og fremmest styrke ordningens langsigtede bonusevne, og dermed dens evne til at sikre, at afgivne tilsagn og ydelser kan følge fx prisudviklingen. Dernæst vil det øge ordningens generelle sikkerhedsmargin.

Grundlagsrentens størrelse handler ikke så meget om, hvor mange penge pensionisterne skal have. Der bliver som udgangspunkt hverken flere eller færre penge af at vælge en højere eller lavere grundlagsrente. ATP udbetaler pension baseret på grundlagsrenten og bonus. Alt andet lige vil en lavere grundlagsrente blot betyde en højere bonus. Udbetalingsprofilen vil således ændre sig.

Grundlagsrentens størrelse vil have betydning for, hvorvidt pensionstilsagn og pensioner kan gøres relativt værdifaste, eller om deres realværdi skal være faldende over tid.

ATP-arbejdsgruppen har peget på, at det bør tilstræbes, at pensionstilsagn og pensioner er relativt realværdifaste, og at grundlagsrenten derfor bør fastsættes, så dette hensyn i videst muligt omfang tilgodeses.

På den baggrund foreslås det, at grundlagsrenten nedsættes til 2 pct. for fremtidige indbetalinger. En nedsættelse til 2 pct. svarer som tidligere nævnt til den maksimale grundlagsrente for øvrige pensionsordninger. Det er tillige vurderingen, at en grundlagsrente i denne størrelsesorden bedst muligt vil kunne sikre en

relativ værdifasthed af pensionstilsagn og pensioner, baseret på forventninger i langsigtet afkast efter skat og inflation.

En ændring af grundlagsrenten rejser en særlig problematik i forhold til en pensionsordning som ATP. ATP er en såkaldt aldersneutral ordning som bygger på en »generationskontrakt« mellem forskellige generationer af bidragsbetalende medlemmer, idet der i medfør af aldersneutraliteten sker en løbende finansieringsmæssig overførsel fra unge til ældre bidragsbetalende medlemmer.

Meget forenklet kan man sige, at 100 kr. som indbetales af en 20-årig, som først går på pension om 45 år, kaster mere af sig end 100 kr. indbetalt af en 64-årig. I ATP-ordningen får begge imidlertid den samme pensionsret for de 100 kr., og den 20-årige har dermed betalt til den 64-åriges pension. Den 20-årige får dog over et livsforløb sine penge igen, da han som 64-årig på samme måde vil få betalt en del af sin pension af den 20-årige, der kommer efter ham.

En nedsættelse af grundlagsrenten vil indebære en ændring af den nuværende »generationskontrakt«, idet den finansieringsmæssige overførsel fra unge til ældre bidragsbetalere svækkes.

Problemet minimeres dog af, at ATP som tidligere nævnt gennem de senere år har oparbejdet en større bonusudjævningsfond for i videst muligt omfang at sikre allerede optjente pensionsrettigheder.

2. Overgang til tarifgrundlag

Det aldersneutrale grundlag i ATP-ordningen betyder, at ændringer i ordningen – bidragsreguleringer, ændringer i medlemskredsen etc. – er forbundet med fordelingsmæssige virkninger, som ikke er tilsigtede, jf. ovenfor. Derfor indebærer det aldersneutrale grundlag, at større tilpasninger – fx en grundlagsrentejustering som i nærværende sammenhæng – er forholdsvis vanskelige.

Motiverne for oprindelig at etablere ATP som en aldersneutral ordning var som tidligere nævnt især ønsket om en begunstigelse af medlemmer, der allerede var op i årene ved ordningens oprettelse, med det formål at få ordningen i gang så hurtigt som muligt. Formålet er for længst opfyldt, og det aldersneutrale grundlag ses således ikke længere at have selvstændig betydning.

Det foreslås derfor, at ATP fremover baseres på et tarifgrundlag, således at optjeningen af pensionsret bliver aldersafhængig. Med et tarifgrundlag skabes der en direkte sammenhæng mellem den omkostning, der er ved at afgive et løfte om pension og det bidrag